

**GENERALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA**

Warszawa, dnia 4 grudnia 2015 r.

DOOŚ-sooś.411.13.2015.EP/JP

Pani

Magdalena Bukowska

p.o. Dyrektora

**Centrum Koordynacji Projektów
Środowiskowych**

Szanowna Pani Dyrektor

Odpowiadając na pismo z dnia 9 listopada br. (znak: LP.081.4.2015), w którym zwrócono się do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z prośbą o uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektu *Programu adaptacji lasów i leśnictwa do zmian klimatycznych do roku 2020* w trybie art. 53 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r., poz. 1235 ze zm., dalej: *ustawa ooś*), przedstawiam następujące stanowisko.

W ramach projektowanego *Programu* przewidziana jest, między innymi, realizacja zadań z zakresu małej retencji wodnej na terenach górskich i nizinnych oraz działań dotyczących przeciwdziałania erozji wodnej na obszarach górskich i nizinnych. Projekty z zakresu małej retencji będą obejmowały m.in. budowę lub modernizację zbiorników retencyjnych, odtwarzanie zbiorników na starych stawach i zbiornikach, budowę lub modernizację obiektów piętrzących na rowach odwadniających czy adaptację nizinnych systemów melioracyjnych do pełnienia funkcji retencyjnych. Są to zadania mogące wiązać się z potencjalnym negatywnym wpływem na środowisko, zwłaszcza na organizmy i ekosystemy zależne od wód. Zadania z zakresu przeciwdziałania erozji na obszarach leśnych to, między innymi, przebudowa mostów i przepustów czy zabezpieczenie skarp. Zależnie od lokalizacji oraz sposobu realizacji i skali działań, także w tej grupie zadań mogą się znaleźć zadania o potencjalnie znaczącym negatywnym wpływie na środowisko. W części opisowej projektu wspomniano także o zwiększeniu zapotrzebowania na inwestycje w utrzymanie i rozwój sieci dróg, choć zadania z tego zakresu nie zostały wykazane w tabelarycznym, szczegółowym zestawieniu celów oraz działań, objętych projektowanym *Programem*.

Aby spełnić wymogi prawa, prognoza oddziaływania na środowisko, sporządzana w toku strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, powinna w pełnym zakresie odpowiadać wymaganiom, wynikającym z art. 51 ust. 2 *ustawy ooś*, przy zachowaniu warunków, o których mowa w art. 52 ust. 1 i 2 ww. ustawy. Prognoza powinna odnosić się do pełnej wersji projektowanego dokumentu i obejmować wszystkie planowane działania mogące znacząco oddziaływać na środowisko. Należy zwrócić szczególną uwagę na kompleksowość analiz, które powinny obejmować wszystkie istotne uwarunkowania środowiskowe oraz zachodzące pomiędzy nimi relacje, zwłaszcza w kontekście potencjalnych kumulacji oddziaływań.

Prowadzone w prognozie analizy oraz proponowane zalecenia powinny być dostosowane do stopnia szczegółowości zapisów projektowanego dokumentu. Z uwagi na charakter projektowanego opracowania, obejmującego działania często o bardzo niewielkim zasięgu przestrzennym, realizowane w bardzo różnych uwarunkowaniach przestrzennych (w tym środowiskowych) zaleca się opracowanie typologii działań, mając na uwadze rodzaj, skalę działania, charakter obszaru, na którym będzie ono realizowane (w tym cechy środowiska oraz obecność form ochrony przyrody, w tym obszarów Natura 2000) oraz inne stwierdzone parametry, istotne z punktu widzenia potencjalnych oddziaływań na środowisko. Ocena w prognozie mogłaby w takim przypadku zostać wykonana dla zdefiniowanych typów działań. Przyjęcie takiego podejścia pozwoliłoby zachować strategiczny charakter oceny przy jednoczesnym uwzględnieniu wszystkich istotnych możliwych negatywnych oddziaływań na środowisko. Należy jednak zastrzec, że w przypadkach pojedynczych działań, co do których już poziomie strategicznym zostałaby stwierdzona z dużym prawdopodobieństwem możliwość wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko (zwłaszcza na obszary Natura 2000), ocena w prognozie powinna zostać odpowiednio pogłębiona.

Szczególną uwagę należy podczas oceny poświęcić ekosystemom, siedliskom i gatunkom wodnym i zależnym od wody, w szczególności objętym ochroną w ramach sieci Natura 2000, a także korytarzom ekologicznym. Należy przy tym stosować kryterium narażenia i uwzględnić wszystkie elementy środowiska (oraz obszary chronione), które mogą być narażone na negatywne oddziaływanie, nie tylko te, które znajdują się na obszarze realizacji danego działania. Prognoza powinna z podobną uwagą traktować zarówno sytuacje bezpośredniego zagrożenia dla gatunków i siedlisk przyrodniczych, jak również oddziaływania pośrednie i wtórne. Prognoza powinna także w sposób uzasadniony i racjonalny przedstawić rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na formy ochrony przyrody.

W związku z możliwością wpływu realizacji postanowień projektowanego dokumentu na obszary Natura 2000 należy podkreślić, że zgodnie z art. 55 ust. 2 *ustawy ooś* projekt dokumentu nie może zostać przyjęty, jeżeli ze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wynika, że jego realizacja może znacząco negatywnie oddziaływać na obszary Natura 2000, a nie zostaną spełnione łącznie wszystkie przesłanki, o których mowa w art. 34 *ustawy o ochronie przyrody*. Zgodnie ze wspomnianym przepisem można zezwolić na realizację dokumentu mogącego znacząco negatywnie oddziaływać na obszary Natura 2000, jeśli przemawiają za tym niezbędne wymogi nadrzędnego interesu publicznego, w tym wymogi o charakterze społecznym lub gospodarczym. Powyższa przesłanka może zostać uznana tylko w przypadku braku rozwiązań alternatywnych oraz przy zapewnieniu wykonania kompensacji przyrodniczej niezbędnej do zagwarantowania spójności i właściwego funkcjonowania sieci obszarów Natura 2000. W przypadku gdy znaczące negatywne oddziaływanie dotyczy siedlisk i gatunków priorytetowych, nadrzędny interes publiczny odnosi się wyłącznie do: ochrony zdrowia i życia ludzi, zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego i uzyskania korzystnych następstw o pierwszorzędnym znaczeniu dla środowiska przyrodniczego. W sytuacji gdy przyjęcie dokumentu, który może znacząco negatywnie oddziaływać na siedliska i gatunki priorytetowe, wynika z innych koniecznych wymogów nadrzędnego interesu publicznego, przed przyjęciem dokumentu, wymagane jest uzyskanie opinii Komisji Europejskiej. Mając na uwadze przytoczone przepisy, w przypadku stwierdzenia znaczącego negatywnego oddziaływania na obszary Natura 2000, należy w prognozie wyraźnie wykazać i uzasadnić istnienie wymienionych przesłanek, szczególnie wnikliwie odnosząc się do kwestii rozwiązań alternatywnych.

W prognozie należy uwzględnić informacje zawarte w prognozach oddziaływania na środowisko sporządzonych dla innych dokumentów powiązanych z projektem dokumentu będącego przedmiotem

postępowania. Ze szczególną uwagą należy potraktować dokumenty przyjęte, a także w miarę możliwości opracowywane, z zakresu gospodarowania wodami, w tym aktualizacje *Planów gospodarowania wodami, Plany utrzymania wód, Plany zarządzania ryzykiem powodziowym oraz Plany przeciwdziałania skutkom suszy.*

Zaleca się potraktowanie ze szczególną uwagą analiz o charakterze przestrzennym oraz - tam gdzie to możliwe - przedstawienie lokalizacji planowanych działań na tle innych form wykorzystywania przestrzeni (np. korytarzy ekologicznych czy obszarów chronionych) na mapach.

Propozycje w zakresie metod monitoringu skutków realizacji zadań wynikających z projektowanego *Programu* powinny być opracowane tak, by pozwoliły na zbadanie rzeczywistych skutków środowiskowych realizacji postanowień *Programu*, w tym na określenie, czy właściwie oceniono skalę i zasięg oddziaływania na środowisko (z uwzględnieniem obszarów Natura 2000) poszczególnych działań oraz na ocenę skuteczności zaproponowanych działań minimalizujących.

Przy opracowywaniu prognozy należy uwzględnić wytyczne Komisji Europejskiej do strategicznej oceny oddziaływania na środowisko pod kątem uwzględniania zmian klimatu oraz różnorodności biologicznej.

GENERALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA

p.a. Jakub Dziubecki

